

ACC. N:R M. 15742:1-3.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anna Ståhl, Gärsmäs
Härad: Ingelstad - Färrestad Berättare: Anna Nilsson, Stiby, m. fl.
Socken: Kvanås i Stiby Berättarens yrke: fru
Uppteckningsår: 1961 Född år 1878 i Stiby

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lägner och folktro om månen. s. 1-3.

LUF 118

24/10-61

Skriv endast på denna sida.

Lågan och folket om männen:

Något särskilt namn på männen har jag ej kunnat få veta, det blev nog att man sa sig den som ett manligt väsen: "Mångubben". Samma som den var full-kals eller nymäns. Någon gång har den formen be-kats.

Pläckarna i männen behandlade nog många olika figurer: fantasibilder. Jag har frågat flera gamla personer men ingen kommer ihåg något annat än att det är en gubbe som varit elak och som straff fått sin plats på männen. Det har säkert varit mycket som omtalats men fallit i glömska.

Männens inverkan på en människas liv har också glimts bort. Jag frågade en fru som är 99 år, men hon kom inte ihåg något.

En annan gammal dam hade hört att man ej skulle låta männen lysa på ett spädbarn, då skulle ansiktet bli svart. Alltid lägga över barnets huvud

Lag 118

när manen lyste in i slugar. Något botemedel ifall olyckan skett visste hon inte.

Nyårsny hade alltid en särskild betydelse. Hon berättade att vid nyårsny gick morfar ut på gårdou med salmboken i hand och lät vinden vända bladen. Den salm som slogs upp, lästes när han kom in, och innehållit i den sade om vad som skulle hända under året. Om det var en man som ville veta om framtiden skulle han först bugga ödmjukt för manen, en kvinna nog djupt.

Detta bruk var nog ganska allmänt det är flera som berättat härom. - Ett tecken för nymanen är ännu i bruk, liksom om man ser den över vänstra axeln, då kan man önska sig något. Det är nog mest på skämt som det sker, men en del gamla sedvänjor lever kvar. -

En gammal historia har jag hört: Om man hade ett svärläkt svar, skulle man passa på när manen

brjände visa sig att häla den lya på säret och säga
"När du tilläger, så avlägn jag, och så bocka eller
maga. Så skulle säret läkas, hode man.
Om mänfrimöckelen har jag ej hört något berättas.